

Olje- og energidepartementet,
verdiskaping@oed.dep.no

Fornebu, 9. desember 2020

Innspill til stortingsmelding om norske energiresurser

Næringsklyngen Energy Valley vil gi Olje- og energidepartementet ros for å ha igangsatt arbeidet med den første helhetlige stortingsmeldingen om norske energiresurser. Norge er en global energistormakt og vi kan i tiårene som kommer, videreutvikle denne posisjonen. Det vil dog kreve en målrettet politikk og offensive tiltak.

Første faste i det norske energieventyret var den store vannkraftutbyggingen for hundre år siden. Dette la grunnlaget for industrialiseringen av Norge. Neste fase var petroleumseventyret som startet for femti år siden, og som la grunnlaget for det norske velferdssamfunnet. Den tredje fasen for Energinasjonen Norge starter nå, men både ambisjoner og retning fremstår på det nåværende tidspunkt som utydelig. Å tegne opp et tydelig fremtidsbilde for *Energinasjonen Norge 3.0* blir derfor, slik Energy Valley ser det, stortingsmeldingens viktigste oppgave.

Stortingsmeldingen som veiviser

Parisavtalen krever at verden erstatter fossil energi med fornybar. Vi skal redusere våre utslipp av klimagasser med minst 50 prosent innen 2030, og bli klimanøytrale innen 2050. Dette fordrer en omfattende energitransformasjon, en transformasjon som Energy Valley spiller en nøkkelrolle i fordi Energy Valley består av alle de viktigste energi- og teknologibedriftene og akademiske miljøene innen energi.

Selv om det er forholdsvis lett å se de betydelige mulighetene som ligger innenfor hydrogen, offshore vind og CCS, er det viktig at en stortingsmelding går mer grunnleggende til verks enn å beskrive potensialet i disse teknologiene på et overordnet nivå. Meldingen må gjøre mer enn å bare konstatere at vi er en energistormakt i dag, samt at det finnes noen spennende muligheter innenfor nye energibærere og nye teknologier. Stortingsmeldingen må si noe om hvor Energinasjonen Norge skal være i 2030, 2040 og 2050, for slik å gi det nasjonale energiarbeidet en tydelig retning.

Som en del av å gi energinasjonen retning, er det en rekke nøkkelspørsmål som må besvares i meldingen. Energy Valleys oppfatning er at energimeldingen må gi noen tydelige svar på (1) hva vi skal bruke energien vår til, (2) hva hvilke rammevilkår skal legges til rette for Energinasjonen Norge 3.0 og (3) hvordan skal vi sammen kunne knekke de store nøttene.

Nøkkelspørsmål 1: Hva skal vi bruke energien til?

Hvis Norge først og fremst skal eksportere energi til Europa og verden vil det fordrer to ting. For det første vil det være behov for dyptgående analyser av hvilke energibærere fremtidens kunder vil ønske å kjøpe av Norge. Samtidig vil det kreve en grundigere vurdering av hvordan denne energien skal transporteres fra Norge til kundene. Disse analysene og vurderingene vil gi en indikasjon på om det er realistisk for oss å eksportere energi i stor skala.

Skal vi primært bruke fremtidens energiproduksjon til en kraftig reindustrialisering av Norge basert på egne energiresurser, vil dette kreve en dyp analyse av hvilke kraftkrevende industrier Norge har best forutsetninger for å lykkes i og hvor morgendagens markeder ligger. Hvis Norges fremtid derimot ligger i å være en verdensledende produsent av energiteknologi, vil dette fordrer et hjemmemarked som kan brukes som en såkalt *testbed*, samt en offensiv satsing på FoU, innovasjon og nyskaping.

Selv om svaret på dette spørsmålet trolig er at Norge også i fremtiden *både* skal produsere energi, bruke egne energiresurser til egen industri, og eksportere avansert energiteknologi, er Energy Valley opptatt av at den kommende energimeldingen drøfter disse mulighetsområdene og setter et tydelig ambisjonsnivå.

Nøkkelspørsmål 2: Får vi rammevilkårene på plass fort nok?

EU vil i løpet av 2021 definere et felles klassifikasjonssystem (taksonomi) for hvor bærekraftig ulike aktiviteter er. Dette vil forde en rask transformasjon til bærekraftige energisystemer, og EU er i gang med en storstilt utbygging av blant annet vind og solenergi. Det er derfor viktig at tempoet i Norges energitransformasjon er minst like høyt som i EU; Norge må umiddelbart etablere en dialog med EU om hvordan vi kan være en del av EUs fremtidige energimiks og hva som vil kreves av oss.

Samtidig er det kritisk viktig å sikre at de norske rammevilkårene på lovgivning og skattesystem nå avklares raskt. Per i dag er det bare petroleumssektoren og til dels vannkraftproduksjon, som har lovgivning og velfungerende skattesystemer på plass. Før dette er etablert også andre områder, vil investeringer og satsinger utebli. Energimeldingen bør bli et verktøy for å spesifisere hvilke rammebetingelser som skal etableres for å sikre at Energinasjonen Norge 3.0 blir en relevant aktør i et fremtidig energimarked, som lagt på vei blir definert av et stadig mer ambisiøst EU.

Nøkkelspørsmål 3: Hvordan skal vi sammen knekke de virkelig store nøttene?

Energitransformasjonen vil kreve mye ny og ekstremt avansert teknologi. CCS, hydrogen og offshore vind er konkrete eksempler på dette. Realiseringen av denne typer prosjekter forutsetter et tett samarbeid mellom næringsliv, akademia og myndigheter. Samtidig vet vi at svært mange av de mest avanserte og kostbare prosjektene vil være avhengig av statlig støtte, da prosjektene ikke er bedriftsøkonomisk lønnsomme i utviklingsfasen. Myndighetenes støtte til Langskip er et godt og nylig eksempel på dette.

I fortsettelsen vil vi trenge enda flere av de ambisiøse og omfattende prosjektene som kan gjøre det mulig for oss å bidra til den globale energitransformasjonen. Her blir den kommende stortingsmeldingen viktig. Det er kritisk at den setter søkelyset på og drøfter hvilke andre prosjekter som bare kan la seg realisere gjennom et tett samarbeid mellom næringsliv og myndigheter. Dette vil ha en viktig signaleffekt for alle som er involvert i dette arbeidet, både direkte og indirekte.

Energinasjonen Norge 3.0 er en stor mulighet

Energy Valley har tillit til at stortingsmeldingen vil tegne opp et spennende mulighetsrom for Energinasjonen Norge 3.0, på samme tid som det også settes et klart ambisjonsnivå. Meldingen må adressere de mangelfulle lov- og skatteregimene som eksisterer i dag, samt peke på hvilke av de krevende oppgavene som må løses de nærmeste årene som kan regne med offentlig støtte. På denne måten kan stortingsmeldingen være med på å legge fundamentet for det vi kaller Energinasjonen Norge 3.0

Energy Valley vil jobbe videre med de spørsmålene vi har tatt opp i dette notatet og løpende spille inn til departementet underveis i prosessen. Vi mener at Energinasjonen Norge 3.0 vil bli nøkkelen som gjør det mulig for Norge å realisere nullutslippssamfunnet, bygge industri, skape arbeidsplasser og trygge velferdssamfunnet – også for fremtidens generasjoner.

Med vennlig hilsen
Preben Strøm
Daglig leder Energy Valley